

**MAIEWSKI, PIOTR M.:
BOJOVAT, ČI USTOUPIT?
MOŽNOSTI OBRANY ČESKOSLOVENSKA
NA PODZIM 1938.
CONDITIO HUMANA VE SPOLUPRÁCI
S MUZEEM DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V GDAŇSKU.
CONDITIO HUMANA, BRNO 2018, 397 s.
ISBN 978-80-905323-4-2**

Marek Tlašek¹

Piotr M. Maiewski je polský historik přednášející na Varšavské univerzitě, zabývající se moderními evropskými dějinami. Zaměřuje se na Československo ve 20. století, zejména na česko-německé vztahy. Na toto téma publikoval několik studií a knih. Jednou z nich je práce o postoji E. Beneše k sudetské otázce². Ve své další knize *Sudetští Němci*³ se soustředil na politický a socio-kulturní vývoj Němců v Sudetech až do jejich vysídlení. Také recenzovaná kniha je již přepracováním původní publikace na stejné téma, která vyšla v roce 2004 v polštině.⁴ Tato nová verze reaguje na své předchozí vydání, je doplněna celými kapitolami, doplňujícími informacemi a místně i odbornými termíny, které v předchozí publikaci chyběly nebo byly nepřesné. Práce jako taková je originálním příspěvkem, ačkoliv se vztahuje k tolik exponovanému tématu. Jedná se o moderní pohled na problematiku vojenské obrany v roce 1938 z perspektivy Československa a Německa. Až na dílčí studie Eduarda Stehlíka⁵ nebo Pavla Šrámka⁶, kteří se problematice československé-

¹ Autor recenze je studentem navazujícího magisterského studijního programu Historické vědy na Katedře historie FF UP v Olomouci.

² MAIEWSKI, Piotr M.: *Edvard Beneš kwestia niemiecka w Czechach*. Warszawa 2001.

³ MAIEWSKI, Piotr M.: *Sudetští Němci 1848 – 1948: Dějiny jednoho nacionalismu*. Brno 2014.

⁴ MAIEWSKI, Piotr M.: *Nierozegrana kampania: Możliwości obronne Czechosłowacji jesienią 1938 roku*. Warszawa 2004.

⁵ STEHLÍK, Eduard: *Organizace německé branné moci 22. září 1938*. I. část. Historie a vojenství, 57, 2008, č. 4, s. 48–73. Týž: *Organizace německé branné moci 22. září 1938*. II. část. Historie a vojenství, 58, 2009, č. 1, s. 44–61; FIDLER, Jiří – STEHLÍK, Eduard: *Německá Panzerwaffe v září 1938*. Historie a vojenství, 48, 1999, č. 1, s. 13–48.

⁶ ŠRÁMEK, Pavel: *Ve stínu Mnichova: Z historie československé armády 1932–1939*. Praha 2008; Týž: *Rozcestí slepých uliček. Mnichov 1938*. Soudobé dějiny, 15, 2008, č. 2, s. 25–273.

ho vojenství věnují soustavně, nevznikla mezi českými historiky zevrubná práce zaměřená čistě na vojenskou situaci Československa v kontrastu k té německé, právě v období mnichovské dohody. Zejména společným studiem dokumentů československé i německé provenience, které měl Majewski k dispozici, se vytvořil reálný přehled tehdejší vojenské techniky.

Prostudované dokumenty v archivech poskytly autorovi značné informace v oblasti bojeschopnosti a stavu obou armád, což je zřejmě hlavní přínos celé práce. Autor se zaměřil na několik hlavních rovin situace. První z nich popisuje v úvodní části – průběh sudetské krize, který se snaží zasadit do širšího kontextu evropského dění. V následující části již autor pracuje se získanými informacemi, hodnotí především vojenské plány obou států, stejně tak se mu podařilo rozsáhle zpracovat a srovnat vojenskou techniku armád. Závěrem práce je navržený průběh hypotetického střetu. Autor sice tvrdí, že se nejedná o tzv. alternativní (kontrafaktuální) dějiny, ve skutečnosti je však toto tvrzení pravdivé pouze z části, neboť značná část práce je založena na subjektivním pohledu na alternativní pomnichovský vývoj.⁷

Autor se snaží zjistit, jak by vypadala případná konfrontace v roce 1938. Jak ale zkoumat dějiny, které se neudály? Ačkoliv se snaží zasadit práci do kontextu evropského dění, shledávám v jeho práci značné nedostatky jak v pohledu na známé postoje jednotlivých států, tak především v části, ve které se snaží předpovědět chování západních států v případě konfliktu. V kontextu sudetské krize v Československu autor nereflektuje vlivy na dobový zahraniční pohled na situaci. Autor pracuje s konceptem průběhu války v Polsku o rok později, který se snaží v mezích aplikovat na Československo v roce 1938. Vytváří tak rámcovou situaci pro zkoumání své teorie o možném vojenském konfliktu, ve které se jednotlivé státy zachovávají podle domnělých představ založených na nesprávné interpretaci vývoje mezinárodní situace do roku 1938. Hlavní chybu v autorově tezi spatřuji v předpokladu pro srovnávání vojenské techniky. Zde se rozhodl hodnotit pouze technické parametry, ale rozdíl početních stavů opomenul. Kontroverzní je zhodnocení případné pozice Polska v roce 1938, které by dle autora sice vstoupilo do konfliktu spolu s Německem a Maďarskem, avšak z důvodu ochrany slezských oblastí před Němci.

⁷ K různým verzím alternativního vývoje v roce 1938 srovnej zejména: DEJMEK, Jindřich: *Československo a jeho případná válka v roce 1938: Alternativa? přijetí velmocenské Mnichovské dohody na přelomu září a října 1938*. In: RAK, Jiří a kol.: *Co kdyby to dopadlo jinak?: křížovatky českých dějin*. Praha 2007, s. 97–108; ŠRÁMEK, Pavel: *Rozcestí slepých uliček: Mnichov 1938*. In: SMETANA, Vít a kol.: *Historie na rozcestí: jak mohly dopadnout osudové chvíle Československa*. Brno 2013 s. 59–78.

Co se týče podoby a zpracování knihy samotné, jednotlivé kapitoly jsou pečlivě členěny, s tématy navazujícími na sebe, s podrobně vysvětlenými dobovými reáliemi, což může také značit, že kniha je určena široké skupině čtenářů. Celá kniha je doplněna bohatou obrazovou přílohou, avšak umístění příloh v textu narušuje jeho celistvost. Ačkoliv metodologie alternativní historie nemusí být přijata všemi kladně, celková podoba díla může čtenáři dát zajímavý pohled na situaci. Téma samotné je dnes velmi atraktivní i v řadách neodborné veřejnosti, a tak si kniha své čtenáře jistě najde. Díky podrobnému zpracování vojenské techniky obou stran případného konfliktu přímo pro rok 1938 bude práce užitečná i pro všechny badatele v oblasti dějin vojenství. Co se však týče autorovy interpretace mezinárodní situace, doporučuji nahlížet na ni s mírným odstupem a konfrontovat také s další literaturou.

Bc. Marek Tlašek
Halenkov 622
756 03 Halenkov
Česká republika
e-mail: MTlasek@seznam.cz